

Anteckningar nr 2/2019

Diarienummer:

Utfärdat, 2019-05-20

Telefon: 366 57 79

E-post: jenny.haglind@vastra.goteborg.se

Ö-dialogen

Sammanträdesdatum: 2019-05-16, kl 17.30 – 20.00

Plats: Torgny Segerstedtgatan 90

Närvarande

Henrik Sjöstrand, (M) ordförande Ö-dialogen, 1:e vice ordförande SDN Västra Göteborg

Eva Sundén, (M) ersättare SDN Västra Göteborg

Patrik Gustavsson, (D) ersättare SDN Västra Göteborg

Kalle Bäck, (KD) ordförande SDN Västra Göteborg

Jennie Wadén (V) 2: vice ordförande SDN Västra Göteborg

Frida Tall (S) Kommunstyrelsen

Representanter från öarna

Gustaf Asplund, Styrö

Jan Kaaling, Styrö

Thomas Larson, Asperö

Ingemar Taube, Asperö

Ulla-Karin Näslund, Brännö

Jan Kristensson, Vrångö

Anna Palmers, Köpstadsö

Pia Witting, Köpstadsö

Marie Sjövall, Donsö

Håkan Broberg, Donsö

Benny Fhager, Donsö

Övriga

Annika Andersson, Tf Stadsdelsdirektör SDF Västra Göteborg

Susanne Alfjörd, sektorchef Samhälle och kultur SDF Västra Göteborg

Jenny Haglind sekreterare SDF Västra Göteborg

Gäster:

Lena Jacobsson, Park- och naturförvaltningen, punkt 5

Mikael Hagberg, Trafikkontoret, punkt 6

Mats Ljungblom, Trafikkontoret, punkt 6

Toni Orsulic, Trafiknämnden punkt 6

Lutz Ewert, Stadsledningskontoret, punkt 7

1. Ordförande hälsar välkomna

Ordförande Henrik Sjöstrand hälsar alla välkomna och samtliga deltagare presenterar sig.

2. Val av justeringsperson

Ulla-Karin Näslund, Brännö, utses till att justera dagens minnesanteckningar

3. Föregående mötesanteckningar

Sekreteraren presenterar punkterna som togs upp på ö-dialogen 19-03-27

4. Anmälan av övriga frågor

Planering av nästa ö-dialog

5. Information inför sommarsäsongen, Lena Jacobsson Park och naturförvaltningen

Lena Jacobsson redogör för Park- och naturförvaltningens arbete med offentliga toaletter och hållbara toalettlösningar inför sommarsäsongen 2019. Presentationsmaterialet som visades finns i sin helhet som bilaga till anteckningarna.

Park- och naturförvaltningen ansvarar för offentliga toaletter i stan, på öarna och i friluftsområden. De flesta toaletter som de förvaltar är permanenta men det finns också en del fristående. På nätet finns det information om var det finns toaletter och vilken av toalett det är. 1/6 av förvaltningens budget går till skötsel och underhåll av toaletterna. De toaletter som finns i stan kostar mer på grund av att de kräver mer övervakning, utryckningar osv.

Det finns just nu många önskemål på flera håll att bygga fler toaletter på fler ställen och att rusta upp befintliga, många toaletter behöver en del underhåll. Park- och naturförvaltningen håller på att se över andra typer av lösningar för att minska underhållningskostnaderna t.ex. att kräva någon typ av legitimation för att komma in på toaletterna.

Södra skärgården är med på listan över ställen där det finns behov av fler toaletter.

Det finns ett antal fasta toaletter i södra skärgården och det finns en karta som visar de fasta toaletterna och de extra toaletterna som ska ställas ut i sommar, se presentationen. En lista över samtliga toaletter efterfrågas av representanter i ö-dialogen.

Perioden som beräknas för de extra toaletterna för sommarsäsongen 2019 är enligt park- och naturförvaltningen juni-augusti. Ö-dialogens representanter framför att det är önskvärt med en längre säsong för toaletterna då turistsäsongen i skärgården är längre än så.

Park – och naturförvaltningen har budgeterat 500 000 kronor för de tillfälliga toaletterna för säsongen. Kostnaden för säsongen mellan juni-augusti förra året var 480 000 kronor. Det kommer att vara 18 extra toaletter totalt i sommar och kostnaden kan variera beroende på antal tömningar.

Diskussion om huruvida det är dyrare eller billigare med tillfälliga eller fasta toaletter. Är det så att Park och naturförvaltningen inte har tillräckligt med investeringsbudget för att utöka antal fasta toaletter? Kostnaden för en fast toalett ligger på ungefär 100 000 kronor på ett år. Park – och naturförvaltningen lyfter själva att de inte klarar utmaningarna med utökat antal toaletter utan en utökning av budgetram.

Representanter i ö-dialogen lyfter frågan om att det vore bättre att ha permanenta toaletter vid det som man identifierar som ett stort turistmål såsom Södra Skärgården för att kunna ta emot de turister som kommer på ett bra sätt. Det finns exempel på öarna där det inte fungerar optimalt såsom på Brännö där det bara finns toaletter på en av badplatserna på ön men då övriga badplatser också är välbesökta.

Park- och naturförvaltningen vill öppna upp för en fortsatt diskussion om öppettider för toaletterna och behöver hjälp med den analysen. Fortsatt samverkan behövs med någon form av representativitet. Park- och naturförvaltningen kommer att börja ha den dialogen med stadsdelen.

En lösning som Park- och naturförvaltningen ser är en ökning av föreningsbidraget till de föreningar som är verksamma på öarna. Detta kan ge dem en större möjlighet att hyra toaletter och få ett ekonomiskt stöd för att förvalta dem.

Park- och naturförvaltningen delar uppfattningen med representanterna i ö-dialogen om att det idag inte är en hållbar situation. En vidare strategisk diskussion behöver föras och Park- och naturförvaltningen tar initiativet till en sådan dialog och diskussion.

Ö-dialogens representanter understryker att de vill vara en del i dialogen framåt och är positiva till en fortsatt diskussion.

Det tjänsteutlåtande som behandlar ansvarsfrågan gällande hållbara toalettlösningar kommer att tas upp i Park- och naturnämnden den 20 maj.

6. Flytbryggor och fraktstöd, Mikael Hagberg och Mats Ljungblom, Trafikkontoret

Mikael Hagberg och Mats Ljungblom informerar om nuläge och framtid gällande fraktrafiken i Södra Skärgården samt ger information om aktuella och planerade flytbryggor. Presentationsmaterialet som visades finns i sin helhet som bilaga till anteckningarna.

Bakgrunden är att det fraktstöd som Trafikverket tidigare gett kommer att upphöra och avvecklas inom tre år. Från och med år 2019 kommer stödet att

trappas ner med 1/3 årligen. Anledningen till avvecklingen är att staten inte kan ge bidrag till det som inte räknas som allmän väg. Stödet har således tidigare betalats ut på felaktiga grunder. En ny finansieringsmodell behöver tas fram.

Fraktintäkterna består idag av ca 1/3 godsfärja och 2/3 bilfärja. Det är olika taxor till öarna beroende på avstånd då det baseras på en gångtidsrelaterad taxa, vilket kan upplevas orättvist. Dagens taxor är eftersatta och har inte indexuppräknats sedan 1997. En fråga är därför också att dagens taxa behöver justeras i enlighet med index.

Trafikkontoret har gjort en omvärldsanalys av olika lösningar gällande fraktkostnader och kan konstatera att det ser väldigt olika ut i olika delar av landet. På vissa ställen är fraktstödet helt finansierat av brukarna och andra ställen fungerar det till viss del med regionala bidrag. Trafikkontoret presenterar möjliga teoretiska alternativ till lösning för södra skärgården:

- Kommunen går in och täcker upp det statliga stöd som försvinner
- 100% avgiftsfinansierat av brukarna eller kommunen
- 50/50 fördelning mellan brukarna och kommunen
- Regional medfinansiering för att kunna hålla frakttaxan på rimlig nivå och där kommunen är med och stöttar.
- Brukarna bildar samfällighetsförening som är berättigad till statligt stöd

Status just nu är att Västra Götalandsregionen inte har någon möjlighet att ge bidrag eller stöd till detta. Däremot kan de vara behjälpliga i processen att skapa en samfällighet och att tillsammans med Trafikkontoret och boende driva på att därigenom få bidraget från staten. Nytt avtal med Styröbolaget för fortsatt färjetrafik har tecknats av kommunen, detta gäller från december 2019 och 5 år framåt. Ett steg i processen är att Trafikkontoret nu deltar på ö-dialogen för att lyssna i syfte att långsiktigt hitta en hållbar lösning i samverkan med flera parter. Ett annat spår är att det behövs en separat justering av nuvarande taxa i enlighet med index. Det kan upplevas som orättvist att taxorna inte har justerats sen 1997. En eventuell höjning kan få stora konsekvenser för skärgården vilket är en bedömning som tas i beaktning.

Frågor som lyfts av representanter i ö-dialogen är huruvida det skulle fungera att bilda ett aktiebolag för att ta ansvar för fraktstödet och om bryggorna på öarna skulle påverkas om vattnet blir en samfällighet. Svaren är att det inte fungerar med ett aktiebolag då det inte kan vara varken offentliga aktörer eller aktiebolag som går in i frågan. Vad gäller bryggorna så får man undersöka det i ett senare skede och se till helheten innan ett beslut. Trafikkontoret understryker att alternativet att bilda en samfällighet skulle innebära den lägsta

kostnaden för de boende och en möjlighet att fortsätta på samma sätt som idag fast med andra ägare.

Vidare lyfter representanter i ö-dialogen att detta inte är en enskild fråga utan handlar generellt om en fungerande infrastruktur. Det ser olika ut i landet och det saknas en struktur för dessa frågor nationellt. Göteborgs kommun borde ta initiativ att driva på detta. Det kostar redan mer att leva och bo på öarna så det upplevs som orimligt att belasta de boende med fler kostnader. Mycket av det gods som går ut till öarna går dessutom till samhällsservice och kommunens verksamheter. Det borde vara självklart för kommunen att se till att det finns transportmöjligheter till södra skärgården och inte skilja på södra skärgården från andra platser i staden. Teoretiskt sätt borde det finnas ett alternativ där kostnaden blir noll för de boende.

Trafikkontoret och representant från Trafiknämnden har full respekt för den komplexa situationen som boende sitter i och sitter samtidigt i en situation där det inte finns någon budget för den här frågan. Det som har presenterats är möjliga alternativ till en lösning. Det kommer att behöva göras en bedömning och en prioritering var investeringarna ska göras och det kan komma att ifrågasättas från andra delar av staden. Om det ska vara riksdagsbeslut gällande en struktur nationellt så kommer det att ta flera år och vi behöver en lösning snart. Ju längre vi väntar desto dyrare kan det bli.

Flytbryggor

På Donsö har en överenskommelse nu skrivits på mellan Trafikkontoret och Västtrafik och projekteringen av flytbryggan förväntas starta till våren och produktionen beräknas till år 2022. Genomförandestudie har tidigare gjorts för projektet.

På Brännö kommer en genomförandestudie påbörjas i närtid. Troligtvis kommer det att krävas en vattendom vilket kommer att påverka tiden för genomförande. Beräknad produktion är runt år 2022/2023.

På Vrångö är en reparation av flytbryggan på gång. Reparationen har blivit försenad på grund av en överprövning samt att en mer omfattande reparation än beräknat krävs. Troligtvis kommer reparationen vara färdig i augusti 2019.

På Köpstadsö kommer en kajhöjning av genomföras under år 2020/2021

På Saltholmen kommer det att byggas en flytbrygga inom 1-2 år.

En fråga ställs om det finns planer på flytbryggor på Asperö. Svaret är att det finns inga planer på det i den investeringsplan som finns. Det kommer att sättas

en ny långsiktig investeringsplan i juni. Oklart om det kommer med i den eller inte.

7. Befolkningsutveckling i södra skärgården, Lutz Ewert, Stadsledningskontoret

Lutz Ewert presenterar statistik och analys över befolkningsutvecklingen i södra skärgården. Presentationsmaterialet som visades finns i sin helhet som bilaga till anteckningarna.

Det är en hög andel äldre som bor på öarna. I liknade områden med en äldre befolkning brukar det leda till ett generationsskifte då barnfamiljer flyttar in istället för de äldre. En intressant fråga som presenteras är om det kommer att bli ett generationsskifte i skärgården eller om utvecklingen snarare går mot en omvandling till fritidshus. Det man ser i södra skärgården är att det sker en inflyttning av personer i 60-års åldern. Södra skärgården har en hög andel pensionärer som ligger på 27 procent att jämföra med Långedrag som också ligger högt på 20 procent.

Det bor nu cirka 4600 personer i Södra skärgården. Den statistik som visas i presentationen utgår från de som är folkbokförda på öarna. Under 70 till 90-talet var det en stor befolkningstillväxt till södra skärgården men bostadsbyggandet var inte lika stort. Antagligen flyttade man in i befintliga fritidshus. Bostadsbyggandet i södra skärgården har länge legat på en stadig nivå. De senaste 25 åren har befolkningen inte förändrats nämnvärt och samtliga öar har legat på en stadig befolkningsnivå, Brännö är den ö som har haft en viss ökning befolkningsmässigt. Det är en hög andel småhus i skärgården och få andra boendalternativ. Många hus är byggda runt år 1930. Att befolkningen inte har växt nämnvärt på så länge kan indikera en utglesning, det vill säga färre människor per hushåll. Det finns också en stor andel fritidshus på öarna.

I en jämförelse med andra likande småhusområdet runt om i landet så är södra skärgården det område som har den högsta andelen äldre befolkning det vill säga 65 år och äldre. Södra skärgården ligger näst lägst i jämförelse med de andra områdena vad gäller förvärvsarbete och är det område som har lägst andel bilinnehav.

I jämförelse med andra områden så har södra skärgården en stor grupp som arbetar inom det egna området. Uppskattningen är att boende i skärgården pendlar mindre än boende i andra liknade område. Trots det så finns det förstås en stor grupp som pendlar till andra områden inom Göteborg.

Det man ser framåt är att den höga andelen äldre kommer att fortsätta öka i södra skärgården. Detta på grund av inflyttningen av äldre och att det inte fylls på av unga i samma takt. Den stora andelen fritidshus gör att skärgården har en väsentligt större befolkning på sommaren.

Representanter i ö-dialogen lyfter utmaningarna i denna analys av skärgården. Det handlar om de ser att stöd behövs för att få ut arbetsför befolkning för att klara av att hålla liv i basal samhällsservice. Det finns också utmaningar i de mål som finns att dubbla besöksnäringen om inte befolkningen finns att ta hand om öarna.

8. Nästa ö-dialog

Förslag på innehåll till nästa ö-dialog den 10 oktober:

- **Västtrafik** – ö-snabbens trafikrutt, flytbryggor
- **Trafikkontoret** - uppföljning av godstrafiken
- **Stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret** – arbetet med den nya översiktsplanen
- Replik från Telia huruvida de har tagit fram en krisplan

Vid anteckningarna

Jenny Haglind